

Vi kvinnor

Nr 3—4
Juli 1948

i Demokratiskt Världsförbund

ÄNTLIGEN

Sedan vi kvinnor slutligen fått rösträtt i Sverige har det ofta anmärkts att vi ej gjort vår makt gällande, en sak som likväl inte var så lätt i ett samhälle där alla beslutande poster redan voro upptagna av män. Äntligen har det i alla fall lyckats ett kvinnoförbund att sätta skräck i svenska män och en del räddhågade kvinnor. Ett härskri har höjts mot Svenska kvinnors vänsterförbund. Men varför? Jo, vi vilja ha fred! Och vi anse oss bygga på sakskäl, nämligen två fruktansvärda världskrig och alla deras följder. Detta är en ståndpunkt vi ej kunna frånga. Olika åsikter finnas, men vad alla ha rätt att fordra — även vi — är en anständig och med sanningen överensstämmande kritik.

Svenska kvinnors vänsterförbund har gått i radikal riktning. Det var på sin tid mycket radikalt, då Vänsterförbundet, som består av olika grupper, beslöt inbjuda socialdemokratiska kvinnor att även bilda en grupp. Ett eller annat 10-tal år tidigare hade vi varit med om att socialdemokraterna ansågos så »röda», att de ej kunde

tillåtas hålla föredrag inomhus. De borgerligaste av oss trodde då t. o. m. att socialdemokraterna skulle skaka samhället i dess grundvalar. Det är möjligt att de hade rätt, men i så fall blir det genom sin konservatism, genom sin brist på förståelse av att tiden aldrig står stilla.

Ingen har funnit »det enda rätta». Var tid ger sitt bidrag — även kommunisterna. Varför skulle vi då inte kunna samarbeta? Vi tro på samarbete mellan alla ärligt framstegsvänligt sinnade och de finnas både bland borgerliga, socialdemokrater, partilösa och kommunister — det fasthålla vi vid trots ovederhäftiga beskyllningar i motsatt riktning. Och nu är Vänsterförbundet redan radikalare än Socialdemokratiska kvinnoförbundet.

Vi tro på samarbete, vi vilja ha fred. Det passar inte rustningsintressena. Men vi måste arbeta för framtiden trots dem. Och utan samarbete blir ingen fred. Vårt mål är f r e d.

ELISABETH TAMM

SITUATIONEN AV I DAG

för Svenska Kvinnors Vänsterförbund

av ADA NILSSON

Nyligen har offentliggjorts vissa socialdemokratiska och frisinna partioorganisationers avståndstagande från Kvinnornas Demokratiska Världsförbund och därmed från Svenska Kvinnors Vänsterförbund. Detta kunde enligt styrelsens för Stockholmsavdelningen av SKV enhälliga uppfattning icke med tystnad förbigås vid avdelningens årsmöte, som skulle äga rum den 7 juni. Styrelsen ansåg, att medlemmarna hade rättighet att innan styrelsevalet företogs få en orientering över dagens situation. Det uppdrogs åt mig såsom Stockholmsavdelningens ordförande att söka inhämta upplysningar och framlägga situationen. Resultatet av mina ansträngningar föreligger här.

KDV:s uppkomst

Innan jag kommer in på själva händelseförloppet vill jag påminna om KDV:s uppkomst ur den franska motståndsrörelsen, i vilken kvinnor av för övrigt olika politiska åskådningar verksamt deltog. De var besjälade av den tro, som man återfann även i andra länders liknande motståndsrörelser, att även efter det vapen nedlagts vid fiendens fullständiga kapitulation ett fruktbringande samarbete skulle kunna komma till stånd mellan motståndsrörelsernas olika element. Förutsättningen var dock, som från början klart utsades, att sociala och ekonomiska orättvisor mellan folk och raser, mellan kön och samhällsklasser måste avskaffas.

Det var de franska motståndskvinnornas stora idé att ögonblickligen efter vapenstilleståndet vidtagna förberedande åtgärder till inkallandet av en stor kvinnokongress, ur vilken ett mäktigt världsförbund kunde framgå. Men den drömda enigheten uppnåddes ej. De mera högerorienterade kvin-

noförbunden, som höll på det bestående samhället, var inte beredda på de nödvändiga offren utan tog från början bestämt avstånd. Men även spänningen mellan de olika vänsterpartierna återuppträdde. Det är sannolikt att kommunisterna, som i motståndsrörelsen bragt de största offren, var de mest energiska i detta försök till samarbete och därigenom även kom att dominera i ledningen i världsförbundet. Men den kommunistiska övervikten berodde i lika hög grad på att de ledande socialdemokratiska och frisinna kvinnorna genom sina partioorganisationer tog avstånd. Enskilda medlemmar från dessa olika åsiktsriktningar var dock från början med i stor utsträckning.

Kanske man också bör nämna, att det slumpartade sätt på vilket inbjudan till första kongressen utgick — förklarligt i den allmänna villervallan och med en hel del nya element i ledningen, som aldrig tidigare deltagit i de förut bestående internationella kvinnoorganisationerna — bidrog att väcka en viss misstänksamhet.

Svenska Kvinnors Vänsterförbund

Svenska Kvinnors Vänsterförbund, som en gång sett sin uppgift i samarbete i demokratisk radikal riktning mellan olika vänsterorienterade kvinnor kunde, när inbjudan sent omsider nådde fram till detta förbund, knappast ställa sig avvisande mot själva idén utan sände genast en delegat, Vänsterförbundets nuvarande ordförande dr Andrea Andreen, till Pariskongressen 26—28 nov. 1945.

När det sedan vid diskussionerna de olika svenska kvinnoorganisationerna emellan våren 1946 visade sig, att ingen större organisation, såsom t. ex. Fred och Frihet eller någon annan, ville möjliggöra för sven-

ska kvinnor att deltaga i världsförbundets arbete, ställde SKV efter enhälligt beslut sin organisation till förfogande. Liksom Vänsterförbundet år 1934—36 öppnat organisationen för socialdemokratiska kvinnor — vilket inom parentes sagt väckte mycket missnöje på sina håll — för att förmedla samarbete mellan dem och de frisinna liberala och radikala kvinnorna, så öppnades Vänsterförbundet nu, alltså på hösten 1946, för kvinnor med kommunistisk åskådning, som ville ansluta sig till Vänsterförbundets program, varur jag anför:

»Arbeta för en upplyst och ansvarsfull demokrati, förverkligad i folkmedvetande och folkuppfattning, i lagstiftning och samhällsliv, allas lika rätt till arbete och allas likhet inför lagen.» — — — »Verka för samarbete mellan demokratiska kvinnor i alla länder och därigenom för en varaktig fred.»

Vänsterförbundet handlade här ifrån sina egna givna förutsättningar och tog själv såsom sådant initiativ till den nödvändiga stadgeförändringen, och detta utan minsta påtryckning eller inverkan från något utomstående håll.

Det lyckades också från början att få in i styrelsen medlemmar av de olika åsiktsriktningarna, som fanns inom förbundet, jämte representanter för den odifferentierade s. k. fria gruppen.

Ingen anmärkning har riktats mot samarbetet i styrelsen, inte heller har någon påstått, att någon grupps representanter sökt utöva obehörigt tryck.

Socialdemokratiska Kvinnoförbundet tar avstånd

Men vi vet alla hur spänningen i världen ökat genom det »kalla kriget» mellan öst och väst, med Marshallplanen och med händelserna i Tjeckoslovakiet i februari-mars i år med därpå följande strävan att bilda en antikommunistisk front. Enskilda medlemmar har på grund av det ökade trycket lämnat förbundet eller dess styrelse. Alla minns säkerligen den storm i pressen, som utlöstes genom världsförbundets exekutivmöte i Stockholm i september 1947. Men först på våren 1948 uppställdes frågan huruvida »medlemskap i KDV är förenligt

med medlemskap i Sveriges Socialdemokratiska Kvinnoförbund. Riksdagsledamoten fröken Märta Öberg inlämnade i februari månad (motionstiden utgick den 23 februari, sålunda före Pragkrisens klimax den 27 februari 1948) en motion till socialdemokratiska kvinnoförbundets kongress 1948. Motionen hade följande lydelse:

»Alltsedan Kvinnornas Demokratiska Världsförbunds konferens i Stockholm år 1947 har det diskuterats och frågats, såväl i press som annorstädes, om detta förbunds sammansättning, arbetssätt och mål, samt om medlemskap i denna organisation kan förenas med medlemskap i vårt kvinnoförbund. Vi för vår del anser det icke vara möjligt att tillhöra båda organisationerna.

För att få frågan utredd och genomdiskuterad anser vi, att den bör tagas upp på förbundskongressen, och att det uppdrages åt någon av vårt förbunds medlemmar som tillika är medlem av Kvinnornas Demokratiska Världsförbund, att på kongressen lämna en fullständig uppgift om detta förbunds stadgar, syften och mål. Kongressen bör herefter fatta beslut i frågan, om medlemskap i båda organisationerna är möjligt.

Med hänvisning till vad ovan anförts får vi hemställa att kongressen måtte besluta om medlemskap i Kvinnornas Demokratiska Världsförbund är förenligt med medlemskap i Sveriges Socialdemokratiska Kvinnoförbund.

För Göteborgs socialdemokratiska kvinnodistrikt
Märta Öberg,
ordf.»

Kvinnoförbundets styrelse ansåg emellertid, att förbundet icke var rätt forum att göra något förpliktigande uttalande i någon riktning om detta medlemskap. »Denna mer begränsade fråga», uttalade förbundet, »har en betydligt större räckvidd, varför Partiet bör ange riktlinjerna. Förbundet har därför inhämtat Partistyrelsens uttalande.»

Partistyrelsens uttalande var följande:

Sedan partisekreterare Sven Andersson företagit en undersökning av Kvinnornas Demokratiska Världsförbunds politiska hållning, varav framgick, att världsförbundet hade en klart kommunistisk inställning, beslöt Partistyrelsens verkställande utskott att på Kvinnoförbundets fråga, huruvida medlemmar i kvinnoförbundet kunna tillhöra KDV, som sin mening framhålla, att det ej är önskvärt, att medlemmar i partiet tillhör en kommunistisk täckorganisation.

Vid den socialdemokratiska partikongressen, som ägde rum före kvinnoförbundets

kongress uttalade ordf. statsminister Erlander enligt pressreferat, att en lojal partimedlem icke bör vara medlem i Vänsterförbundet, dock utan att ställa utträde som ett ofrånkomligt krav. Samtidigt uppges han hava yttrat, att mot den svenska avdelningen fanns ingen anmärkning att göra. Vid Kvinnoförbundets senare inträffade kongress skärptes dock uttalandet till att medlemskap i KDV är oförenligt med medlemskap i socialdemokratiska kvinnoförbundet.

Mot detta ståndpunktstagande talade fru Ulla Lindström, hittillsvarande medlem av Svenska Kvinnors Vänsterförbund.

En kommunistisk täckorganisation?

Från att ha varit en intern socialdemokratisk angelägenhet som angick SKV:s socialdemokratiska medlemmar blir det nu en tvingande nödvändighet för Vänsterförbundets medlemmar, framför allt de icke partianslutna, att undersöka de föregivna grunderna för beskyllningen »kommunistisk täckorganisation», och det var detta jag skulle göra.

Jag vände mig först till Kvinnoförbundets sekretariat men kunde icke där få några upplysningar, då protokollen ännu ej förelåg.

Då den så kallade utredningen företogs av Socialdemokratiska partistyrelsens sekretariat vände jag mig dit och begärde att få en avskrift av densamma. Man svarade mig att någon skriftlig utredning icke fanns men hänvisade till KDV:s Bulletin såsom varande klart kommunistisk. Jag frågade då vidare, om de skulle vilja peka ut de uttalanden som **KDV:s exekutiv** eller **kongress gjort i Världsförbundets namn** och som man ansåg bevisande för beskyllningen ifråga. Vidare begärde jag en uppgift om när de ansåg att KDV blivit en täckorganisation och fick till svar, att de ansåg, att den alltid varit en sådan. Men jag fick löfte om att få en skriftlig promemoria. Tiden gick, och ingenting hördes av; jag uppsökte ännu en gång partistyrelsen och talade då med partisekretären Sven Andersson. Jag upprepade nu min fråga från förra besöket. Han tog

fram en bilaga till ett partistyrelseprotokoll, som jag fick genomläsa. Det innehöll lösryckta yttranden av KDV:s generalsekreterare Madame Vaillant Couturier (k.) samt ordf. Madame Cotton (icke k.), Madame Leclerc (icke k.), Mrs Pearce, USA (icke k.), Anna Nevalainen, finsk folkdemokrat samt Miss Carr, England (soc.-dem?). Slutligen förekom en avskrift av ett brev från fru Hodinova, Prag, ordf. i tjeckoslovakiska kvinnornas centrala aktionsutskott (infört i mars-Bulletinen den 1 mars utan någon kommentar), till sekretariatet i Paris. Jag begärde att få en avskrift av papperet ifråga, då det var svårt att kunna referera innehållet ur minnet, vilket vägrades. Genom brev av den 4/6 från partisekretärare A. blev jag sedan underrättad om, att en avskrift ej kunde utlämnas, förrän partistyrelsens V. U. vid ett sammanträde behandlat denna min begäran. Tills dato — den 11/7 — har intet vidare avhört.

Alltså: Beskyllningen »kommunistisk täckorganisation» slungas ut mot en hel förening, och när denna begär att få del av den påstådda utredningen, vägras det under allehanda förevändningar.

En viss roll vid avkunnandet av dessa kättardomar torde ett felrefererat yttrande av fru Gerda Linderot vid kommunistiska partikongressen i Göteborg ha spelat. Fru Linderot har visserligen själv dementerat referatet, men som man trots detta fortfar att stödja sig på det påstådda yttrandet, måste jag beröra detsamma. Vid kommunistiska kongressen uppstod frågan om inte även de kommunistiska kvinnorna borde sammansluta sig till en särskild kvinnoorganisation. Vid en improviserad debatt därom framhöll fru Linderot att kommunistiska partiet i alla år gått in för likställighet könen emellan och därför principiellt tog avstånd från en särskild kvinnoorganisation. Vill våra kvinnor, fortsatte fru L., arbeta för några särskilda frågor, finns ju flera kvinnosammanslutningar, där de kan gå in, såsom i hyresgästföreningar, kooperativa kvinnogillan, eller i Svenska Kvinnors Vänsterförbund, som har fred, demokrati och kvinnornas likställighet på sitt

program. I dessa föreningar kan ju även de kommunistiska kvinnorna arbeta för respektive förenings mål.

Enligt fru Linderots egen version och flera närvarandes utsago gick hennes yttrande i den riktningen. Ett referat, som aldrig underställts fru L., återgavs i stympat skick i Ny Dag, förvrängdes ytterligare av Stockholmstidningen (de av Fru L. ovan nämnda andra organisationerna uteslöts m. m.) i den riktningen att här hade man det bindande beviset på att KDV och även Vänsterförbundet var en kommunistisk täckorganisation.

Var och en, som haft med pressreferat att göra, måste ju inse, att olyckor kan ske. Det kan hända den bästa. Man kan därför icke tillerkänna detta felrefererade och dementerade yttrande någon beviskraft.

Folkpartiets Kvinnoförbund

Mina samtal med socialdemokratiska partisekretariatet gav mig det intrycket att de där hade en blind tilltro till kommunisternas förmåga att utnyttja andra som redskap för sina planer. Som veritabla häxor ansågs kommunisterna tydligen kunna förvända synen på folk. **Att någon inverkan skulle kunna ske i motsatt riktning ansågs uteslutet.** Vi andra är deras verktyg, potentiella femte kolonnare, som man säger.

Man börjar känna igen hetsen, man har hört ordet landsförrädare förr, ty det är det de menar med femte kolonnare. Jag erinrar mig våren 1914 efter bondetåget och borggårdstalet med Staaffska regeringens avgång. Då gällde det parlamentarismens införande i Sverige, som högern motarbetade. Då släpptes lös en förtalskampanj av förut osedda mått mot Staaff och hans regeringskamrater: de var landsförrädare, köpta av det tsaristiska Ryssland.

Kanske det är ett dunkelt minne av vad som hände för 34 år sedan just vid denna tid på året, som gjorde att folkpartiets kvinnoförbund använde sig av en något mildare formulering i sin dom över KDV. Den lyder:

Med fullt beaktande av det värde, som ligger i ett samarbete mellan kvinnor av olika partier för fred, frihet och demokrati och

Stockholmsavdelningens av SKV årsmöte d. 7 juni 1948

Ett 70-tal medlemmar samlades vid Ropsten, varifrån en ångslup förde dem till Mariatorps idylliska café på Lidingön. Kaffe med härligt dopp intogs i rikligt mått.

Därpå följde redogörelser: av ordf. dr Ada Nilsson för dagens situation för S. K. V., fru Ina Möller för K. D. V:s sista exekutivmöte i Rom, där hon varit svensk delegat. I samma egenskap hade fru Ingrid Segerstedt Wiberg bevistat tyska Demokratiska kvinnors första kongress i Berlin och hon, liksom redaktör Valborg Svensson — också delegat — redogjorde för sina intryck.

Men när man kommit så långt hade sista båten obevekligt gått. Årsmötesförhandlingarna med val uppsköts till hösten — och hemvandringen begynte under livliga diskussioner i den ljusa juninatten.

med respekt för den enskilda människans rätt att själv taga ståndpunkt, uttryckte landsmötet sin bestämda uppfattning om oförenligheten i de liberala idéerna och den ideologi som KDV numera kämpar för.

Folkpartiets kvinnoförbund anser sålunda att KDV ändrat sin inställning. Jag tillåter mig till detta förbunds förutvarande och nuvarande ordförande rikta en öppen fråga: Vari består denna förändring och när skedde den?

Vi håller fast

Vänsterförbundet har ingen överdriven tro på sin möjlighet att inverka på händelseförloppet i världen. Men så länge inom FN samarbete i fredens intresse fortsätter mellan representanter för olika ideologier, så länge kväkarnas arbete i samma syfte och deras gemensamma ansträngningar fått vapnen att åtminstone för ögonblicket nedläggas i Indien-Pakistan och i Palestina, så länge har vi hopp och håller fast i den tunna tråd vi spunnit mellan öst och väst.

ADA NILSSON

GLIMTAR FRÅN ITALIEN

Vid första ankomsten till Italien fröjdas man över att det inte finns någon ransoner-
ing och att det tycks överflöda av alla slags
varor. Priserna är visserligen mycket höga,
men på intet sätt oöverkomliga — när man
fått valuta i turistlire.

Efter en tids vistelse i och resa genom
Italien är det en annan sak man frapperas
av — den oerhörda fattigdom man ständigt
möter. Visserligen finns det en hel del väl-
klädda människor och damer som alla strikt
följer det nya modet, men ännu fler ytterst
fattiga, lappade och även trasiga. I städerna
ser man många underbara palats och ståtliga
bostäder; husen i de fattigare kvarteren, i de
små städerna och byarna förefaller dock
eländiga och knappast tjänliga till människo-
boningar. Det är alltså en klyfta mellan
fattig och rik som vi knappast kan göra oss
en föreställning om.

Efter kriget inrättades 1945 ett ministe-
rium för »Efterkrigshjälp» för att organisera
en modern socialvård, men detta indrogs av
De Gasperi i januari 1947. Nu liksom tidigare
ligger så gott som all socialvård — i form
av välgörenhet — i händerna på Vatikanen
och den katolska kyrkan, som även tillika
med Italiens Röda Kors, vars ordförande är
bror till en av kardinalerna, fått monopol på
utdelningen av hjälpen utifrån. Den katolska
kyrkans makt är enorm och dess rikedomar
oerhörda — det gör ett beklämmande intryck
att se de fattiga människorna i de av dyr-
barheter dignande kyrkorna. Ett exempel:
i Rom ägs 75 % av alla fastigheter av Vati-
kanen.

Som bekant är den katolska kyrkans
intresse för folkupplysning ytterst ensidigt,
och det är därför inte ägnat att förvåna att
det fortfarande finns 40 % analfabeter, mest
i Syditalien, på Sicilien och Sardinien. Den
italienska sektionen av KDV — Unione delle
Donne Italiane — arbetar i intimt samarbete
med en annan organisation för att få bort
analfabetismen, men barnen har ofta inte
kläder så att de kan gå i skolan.

Lönerna har inte hållit jämna steg med
prishöjningarna och trots att kvinnorna har

lika lön på papperet, har de c:a 20—45 %
mindre än männen. Trots de låga lönerna
går det ändå an för dem som har arbete —
men det finns 2½ miljoner arbetslösa i Ita-
lien.

Några av dem får ett litet understöd
under en kortare tid, men många får inget
understöd alls. Krigsänkor och andra kvin-
nor som skulle behöva ha ett förvärvsarbete
inräknas inte i arbetslöshetssiffran. Det finns
en massa unga män som tillbragt hela sin
ungdom i krig och inte kan eller har lärt sig
något annat än krigets yrke.

Det skulle behövas verkliga krafttag
för att lösa de ungas arbetsansknings-
problem, men man tvivlar allmänt på att
den av Vatikanen dominerade regeringen
De Gasperi vill och kan göra det. Vid den
första presskonferensen efter att den nya
regeringen bildats gjorde visserligen De Gas-
peri ett uttalande om att den första uppgif-
ten skulle bli att återupprätta den inhemska
industrien, särskilt den tunga industrien.
Det är dock ett faktum att läget på arbets-
marknaden icke förbättrats genom den ameri-
kanska hjälpen — makaronifabrikerna har
stoppat, ty amerikanerna levererar färdiga
makaroner men mjöl endast så att det räcker
till brödtillverkning; konservfabrikerna går
med nedsatt kraft — det finns gott om
amerikanska konserver etc. etc.

Jag kom till Italien, när valen var över,
men såg valaffischerna. Det är ett faktum
att ett effektivt påtryckningsmedel varit ho-
tet om upphörandet av amerikanska livsme-
delssändningar. Vad som betydde mest var
emellertid påtryckningen från kyrkan, hotet
om »exkommunicering» för dem som röstade
med Folkfronten. När man hör talas om att
barn kom hem till föräldrarna och citerade
prästerna som sagt: »Tala om för dina för-
äldrar att om de röstar med Folkfronten
blir det ingen kyrka eller skola mer», måste
man, även om man anser att det skulle vara
olyckligt med en kommunistmajoritet i Ita-
lien, reagera inför metoderna och påtryck-
ningarna. Folkfronten består för övrigt utom
av kommunister och Nenni-socialister även

hö
ha
no
or
ke
lä
fir
ge
tet
na
sk

kv
för
rät
lek
de

l
mu
och
av
ge
ha
nin
ett
lär
—

av
och
lan
ett
mil
pre
put
21
22.
reg
sån
lite
lade
äta
mer
B
par

KDV:s FEMTE EXEKUTIVMÖTE

Världsförbundets femte exekutivmöte hölls i Rom 15—19 maj och undertecknad hade inbjudits närvara som Svenska Kvinnors Vänsterförbunds representant. Dagordningen var ganska omfattande och mycken tid upptogs av rapporter från olika länder, dels om verksamheten och dels om firandet av den internationella kvinnodagen, 8 mars. Man noterade tacksamt beslutet att vid framtida konferenser rapporter inte skall uppläsas utan endast lämnas skriftligen.

Ur rapporterna

Från de nya demokratierna talades om kvinnoorganisationernas energiska arbete för att hjälpa och upplysa kvinnorna, upprätta skolor, barnkrubbor och andra kollektiva anordningar, men de svårigheter de har att kämpa med berördes även.

UNGERN anses ju här vara helt kommunistiskt, och det var därför förvånande och intressant att höra, att endast 30 % av skolorna är förstärkade, de andra ligger i händerna på kyrkan. Denna uppgift har i dagarna bekräftats i svenska tidningar i samband med det motstånd som ett försök att genomföra gemensamma läroböcker för alla skolor väckt.

av vissa kristliga socialdemokratiska grupper och ett litet radikalt parti. Under de förhållanden varunder valen skedde är det nästan ett mirakel att Folkfronten i alla fall fick 8 millioner röster. För övrigt ökade kvinnorepresentationen, så att antalet kvinnliga deputerade steg från 21 till 38. Av de tidigare 21 tillhörde 11 Folkfronten och av de nyvalda 22. — Man fick klart för sig inställningen till regeringen hos de breda massorna genom en sång, som sjöngs på gatorna i Chioggia (en liten stad i närheten av Venedig där jag talade): »Med De Gasperi får man inget att äta och med Scelba (inrikesministern) kommer man i fängelse».

Beklagligtvis har även det lilla liberala partiet i Italien gått med i De Gasperis re-

GREKISKA BARN. Intressant var att finna att i rapporterna från Bulgarien, Jugoslavien, Rumänien och Ungern talas om hur man tagit hand om föräldralösa och andra flyktande grekiska barn, dels i familjer — på samma sätt som vi tagit hand om finska barn — och dels i läger. Man ansåg att barnhjälpen hade haft stor betydelse för att väcka kvinnorna till insikt om värdet av internationell solidaritet. Enbart till Jugoslavien har tusentals barn flytt, men många har omkommit på vägen av hunger och köld. Barnen har ofta svårt att återhämta sig på grund av alla fasor de genomgått — de har sett sina föräldrar eller sin far dödas eller föras i fängelse och koncentrationsläger.

När man hör om denna barnhjälp som kallas för »barnarov», frågar man sig givetvis hur mycket sanning det ligger i en del andra uppgifter av samma slag.

SPANSKA BARN. Ingen spansk delegat var närvarande vid exekutivmötet, men en rapport hade översänts, varav framgick ett faktum som åtminstone var okänt för undertecknad, nämligen att i de spanska fängelserna en mängd barn försmäktar. Under och efter inbördeskriget häktades inte bara de vuxna som kämpat på rege-

gering till förtrytelse för en del av dess antiklerikala medlemmar.

Man skulle av hjärtat önska det glada, vänliga och sympatiska italienska folket ett bättre öde än att regeras av de reaktionära krafterna som dirigeras från Vatikanen, och undertecknad hoppas att det så småningom går att finna en medelväg mellan katolsk reaktion och kommunism. Italien har tidigare lämnat stora bidrag till mänsklig civilisation och kultur och skulle säkert i ännu högre grad kunna göra det, om de stora massorna blev mer upplysta och framför allt fick leva under bättre ekonomiska förhållanden.

I. M.

VID ÖPPNANDET AV EXEKUTIVMÖTET I ROM.
I förgrunden fr. v.: fruarna Ina Möller (Sverige), Siri Sverdrup Lunden och
Mimi Sverdrup Lunden (Norge).

ringssidan utan även deras barn. Många kvinnor föder barn i fängelserna och barnen får stanna kvar men skiljes ofta från modern. Barnen i Spaniens fängelser — är inte detta ett faktum som borde väcka världssamvetet?

TJECKOSLOVAKIETS REPRESENTATION. Den tjeckoslovakiska delegationen lämnade meddelande om att dess representation hade ändrats. Ordföranden i de tjeckiska kvinnornas Nationalråd — numera den tjeckiska sektionen av KDV — och ledamoten av KDV:s exekutiv den sympatiska Horakova, har på grund av sin hållning under februarikrisen avsatts som ordförande och uteslutits ur det tjeckiska Nationalrådet. Även Joskova och Trojanova har uteslutits och anses inte längre lämp-

liga att representera de tjeckiska kvinnorna utomlands. Den ändrade representationen noterades utan kommentarer, då Exekutivmötet givetvis ej kan yttra sig om en nationell sektionens representation. Noteras bör emellertid, att vid skilda tillfällen understöks av såväl ordföranden, Mme Ctton, som av vice ordföranden, Mme Popova, att KDV står öppet för alla framstegsvänliga och fredsälskande kvinnor.

Delegationen lämnade deltagarna i exekutivmötet en skriftlig redogörelse för motiven till den ändrade representationen, motiv som är oförenliga med min personliga uppfattning om verklig demokrati.

USA. Av rapporten från Förenta Staterna belystes den hetsjakt som där bedrivs mot kommunister och överhuvudta-

get mot personer som opponerar sig mot USA:s nuvarande utrikespolitik. Congress of American Women arbetar energiskt och med en viss optimism för Wallace's presidentkandidatur, och det var uppenbart att inte bara amerikanskorna utan kvinnor från hela världen ansåg det skulle vara en garanti för internationell avspänning och fred, om Wallace blev president eller åtminstone fick ett så stort väljarunderlag, att han kunde få inflytande på politiken.

SYDÖSTRA ASIEN. Stor uppmärksamhet ägnades rapporten från den undersökningskommission som KDV sändt till Indien, Birma m. fl. länder. Häri berättas om hur folket lever i den yttersta misär trots ländernas naturliga rikedomar. I Indien är barnadödligheten 250 per 1,000 och trots förbud mot arbete för barn under 12 år arbetar 25 % av barnen 6—12 år i fabriker. 85 % av befolkningen och 98 % av kvinnorna är analfabeter. Asiens kvinnor hoppas på hjälp och stöd från kvinnor i andra länder och KDV:s existens har givit dem nytt hopp. Exekutivmötet beslöt att en konferens med kvinnor från sydöstra Asien snarast skulle hållas. Vidare skulle sändas rapporter till FN:s olika organ om de förskräckliga förhållandena i dessa länder.

MELLERSTA ÖSTERN. Även härifrån kom en skakande rapport om det slaveri och det förtryck och elände, vari kvinnorna lever i arabländerna och Iran. Exekutivmötet beslöt att sända en undersökningskommission dit.

KINA. Rapporten härifrån var mer optimistisk, det talades om kvinnornas stora roll i befrielsen och anledningen till de senaste stora framgångarna måste bl. a. tillskrivas jordreformen, som innebär att all jord utdelas till befolkningen som får full äganderätt till jorden.

VIET-NAM. Frihetsrörelsen fortsätter att kämpa, och då det är svårt att förmå tillräckligt antal fransmän att fara dit har nu expeditionskårer, bestående av f. d.

tyska SS-män och italienska fascister sänds ut.

KDV:s kommitté för barnen

Efter diskussion om KDV:s arbete för barnen beslöts att detta skulle intensifieras och man skulle försöka få kvinnorna att förstå, att det är på dem själva det beror om förhållandena för barnen skall förbättras.

Vad FN:s barnhjälp beträffar beslöts att respektive länder själva skulle bestämma, om man ville delta i de internationella kommittéerna för barnhjälp.

Tysklands Demokratiska Kvinnoförbund

Det var en stor dag och många var djupt rörda, när den tyska organisationen upptogs i förbundet. I anföranden framhölls, att det nya Tyskland, som man tror på, inte bör isoleras utan stödjäs av demokratiska krafter i alla länder.

Förenade Nationerna

Françoise Leclerc, som varit delegat i kommittén för »Kvinnornas ställning» talade om arbetet i FN och påpekade att delegater från många länder lämnar FN:s organisationer felaktiga upplysningar om kvinnornas ställning, vilket gör det svårare att arbeta för och bevaka kvinnornas intressen.

Kvinnornas medverkan till ett förverkligande av FN:s generalforsamlings beslut om kamp mot krigsanstiftarna

KDV:s ordförande talade i pressens närvaro härom. Mme Cotton citerade FN:s stadgar och påpekade att regeringarna i många länder inte följer FN:s principer och nonchalerar överenskommelserna i Yalta och Potsdam. Hon återgav en del uttalanden av framstående amerikaner i krigshetsande riktning. Krigsanstiftarna i USA söker med alla medel bekämpa Sov-

jetunionen, emedan Sovjetunionen arbetar för fred. »Vi glömmar inte» sade Mme Cotton »de löften vi gav vid vår första kongress: att kämpa för att skapa förutsättningar för en lycklig och harmonisk utveckling för våra barn och att oavslåttligt strida för att tillförsäkra världen en varaktig fred». KDV begär minskning av rustningarna och förbud mot användande av atombomber och andra massförödande vapen.

Popova, Sovjetunionen, talade även om kvinnornas deltagande i kampen mot krigsanstiftarna och sade:

»Sovjet vill på alla sätt stödja FN och man utgår från den principen att olika sociala system kan existera parallellt och ett fredligt samarbete mellan länder med olika system är möjligt. Sovjet anser att samarbete mellan alla nationer, stora och små, bör ske på grundval av lika berättigande.»

Efter att undertecknad och den norska delegaten gjort några invändningar mot vissa delar av Mme Cottons anförande talade Baechlin, Schweiz, och sade bl. a.:

»Madame Cotton talar med rätta om det utmärkta arbete som utförts i Sovjetunionen och de nya demokratierna, men man tar inte tillräckligt med i räkningen de gamla demokratierna, vars stöd nu den internationella reaktionen söker, och detta förfaller mig lika viktigt som att understryka de framgångar som vinnes av kvinnor, som arbetar med sina regeringars stöd. Man kan tycka att det är varje nationell sektionens uppgift att själv övervinna svårigheterna, men jag tror att KDV har möjlighet hjälpa oss och mer bör sysselsätta sig med problemen i de länder, där sektionerna så att säga bildar en slags motståndsrörelse. Utan att ingå på detaljer berör jag detta, ty jag tror det är i KDV:s eget intresse. Vi kvinnor i Schweiz är nu mer än någonsin övertygade om nödvändigheten av att demokratiska kvinnor i alla länder samarbetar — ett samarbete som för oss utgör garantien och symbolen för det slutliga målet: sociala framsteg, rättvisa och fred.»

I den resolution som antogs i denna fråga talas om att folkens hopp om fred efter alla krigets fasor inte förverkligats och världen vändas inför hotet om ett nytt krig. KDV arbetar för fred och förstärkande av

vänskapen mellan folken, därför måste vi också på allt sätt motarbeta krigsanstiftarna.

Kan vi undandra oss samarbetet?

Exekutivmötet i Rom gjorde det ännu klarare för mig än förut, hur viktigt det är att vi inte undandrar oss samarbete med kvinnor i andra länder. När man tänker på de 86 millioner kvinnor som är med i KDV kan man tycka, att det inte spelar någon roll om små länder som de skandinaviska och Schweiz är med i samarbetet eller ej; men det är fel, vi har mycket både att lära och lära bort. Vi har mycket att lära av motståndsrörelsens kvinnors sega kamp och lidande, de har inte skytt fängelse, deportering och andra fasor när det gällt att försvara frihet och människovärde, och trots alla svårigheter och nya motgångar fortsätter de att kämpa för sina ideal.

Om kvinnorrörelsen överhuvudtaget och det arbete som utförts av kvinnor i de gamla demokratierna vet å andra sidan motståndsrörelsens kvinnor mycket litet, och därför kan vi med stöd av våra erfarenheter ha något att lära dem. Det sägs ju — särskilt från konkurrerande kvinnoorganisationshåll — att KDV är enbart kommunistiskt. Det är inte så, KDV försöker samla kvinnor från olika läger för att arbeta för samma mål — freden. Vi som inte är kommunister har stora möjligheter att göra oss hörda inom förbundet. Ställer vi oss avvisande och utanför, då kan KDV bli rent kommunistiskt, men vems är då felet, dens som sträcker ut handen till samarbete eller dens som bryskt avvisar den utsträckta handen? När man ser hur det fattiga italienska folket hoppas på att kvinnorna skall hjälpa dem att få leva i fred, och när man tänker på Asiens olyckliga kvinnor som fäster sina förhoppningar på oss, hur skall man då kunna svika dessa förhoppningar.

INA MÖLLER

Kring de tyska kvinnornas kongress i Berlin

En kongress, som samlat 2,000 deltagare och som har ett digert program, vilket utan gnissel genomföres, är onekligen en prestation av stora mått. I synnerhet när kongressen äger rum i Berlin där enbart anskaffandet av mat och rum till mer än 1,000 tillresande måste innebära oerhörda problem. Drygt en tredjedel av staden ligger i ruiner, hotell existerar knappast och matfrågan är ständigt lika aktuell och svår att lösa.

Man fylles av beundran för de kvinnor, vilka trots alla dessa elementära svårigheter vågade och kunde genomföra *de tyska demokratiska kvinnornas första kongress i Berlin* i slutet av maj och vilka dessutom åstadkom, att kongressen blev en framgång. För oss utlänningar blev kongressen en upplevelse tack vare all den vänlighet, som strömmade emot oss och all den möda, som lades ned på att vi skulle få lära känna dagens Tyskland. Likväl blev kongressen som upplevelse säkerligen störst för alla de kvinnor från olika delar av Tyskland, vilka första gången på länge hade tillfälle att träffa meningsfränder från landets skilda delar.

KVINNORNAS SAMHÄLLS- INTRESSE

Tysklands demokratiska kvinnoförbund har på ett år samlat 250,000 kvinnor. Sin största utbredning har förbundet i den ryska zonen, där det gynnas av besättningsmakten. Ett gott stöd har det i det ryska dekret, som säger, att kvinnorna på arbetsmarknaden skall vara likställda med männen. Förbundet sysslar i den ryska zonen med åtskilligt praktiskt arbete, såsom att hjälpa kvinnorna till rätta på arbetsmarknaden, upprätta barnhem och barnbyar. För övrigt griper det in, när kvinnors eller barns intressen så fordrar.

I de västra zonerna åter har kvinnorna ingalunda hunnit så långt som i den östra. De förefaller där ha att kämpa med ungefär samma problem som vi här hemma. I stället för att få hjälp i sin strävan att intressera kvinnorna för återuppbyggnadsarbetet bemötes de vanligen med misstro och ovilja från besättningsmakternas sida. Man tycks inte

vilja förstå nödvändigheten av att de tyska kvinnorna rycks upp ur sin likgiltighet inför samhällsutvecklingen. Något som är så mycket mera av nöden, som kriget efterlämnat ett stort kvinnoöverskott i Tyskland.

FÖRBUNDETS KAMP MOT DET NAZISTISKA TÄNKANDET

Kvinnoförbundet är icke partipolitiskt utan betraktar sig självt som en organisation stående över partierna. För en svensk är det intressant att höra hur litet man frågar efter partipolitisk hemvist. Vad man inom förbundet i stället betonar, är nödvändigheten att kvinnorna inser vilken betydande roll de kan spela vid skapandet av ett nytt demokratiskt Tyskland. Mycket kraftigt understryker man, att kvinnorna bör ha större möjlighet än männen att rätt uppskatta fredens värde.

De ledande inom förbundet strävar efter att få medlemmarna att erkänna, att Tyskland ådrog sig en stor skuld gentemot omvärlden, när det gick med på det nazistiska äventyret. En uppgift, som inte är lätt att genomföra eftersom många, många kvinnor fortfarande rör sig på tankebanor utstakade av nazismen. Ju mera man kommer i kontakt med genomsnittstysken, dess mera märker man, hur starkt det nazistiska inflytandet varit för att inte säga är — och hur svårt det är att utplåna dess verkan.

Utan tvivel pågår för närvarande en kamp mot det nazistiska tänkandet, en kamp vars utgång kommer att få avgörande betydelse för Tysklands och Europas framtid. De ledande inom förbundet hör som regel till dem, vilka på ett tidigt stadium tog ställning mot nazismen. Till sin obeskrivliga glädje har de nu åter kommit i förbindelse med demokratiska kvinnor i andra länder. Men för att deras glädje verkligen skall få sitt rätta värde, måste de få känna, att de har omvärldens stöd och erkännande i sitt mödosamma arbete.

Under kongressens gång gavs åtskilliga tillfällen att fundera över hur olyckligt det skulle vara om inte de rätta människorna i Tyskland får hjälp i sitt arbete. Varje ut-

tryck för tillmötesgående tolkas av allt för många tyskar som ett utslag av medlidande och som ett ogillande av att de nu måste lida för sina tidigare handlingar. De kastar otroligt lätt över bord varje form av stolthet och beklagar sig över sitt öde, glömska av allt det elände, som de dragit över världen. De tror gärna, att besättningsmakterna drivs endast av ond vilja, när det tyska folket får lida brist på mångt och mycket. Det är allt för ofta omöjligt att övertyga dem om att segermakterna har att brottas med nöd i sina av tyskarna utplundrade länder.

ICKE MEDLIDANDE UTAN SAMFÖRSTÅND

Som framhållits är det emellertid inte medlidande utan samförstånd, som förbundet hoppas att erhålla från utlandet. Tyskornas glädje över att vara upptagna i KDV var stor och äkta. Den kom ständigt till uttryck och satte sin prägel på hela kongressen. Ofta framhölls även vilket ansvar det innebar för förbundet att franska, polska, ryska och tjeckiska kvinnor räckte de tyska kvinnorna sina händer för att alla gemensamt skulle arbeta fram emot en värld utan fruktan och utan nöd.

FOLK-KRAVET OM ETT ENAT TYSKLAND

Samtidigt som det internationella samarbetet utgjorde kongressens glädjeämne, kastade tanken på Tysklands framtid sin skugga över förhandlingarna. Man fruktade för de beslut, som eventuellt skulle fattas angående en delning av Tyskland. Kvinnoförbundet tar en mycket aktiv del i arbetet på att förhindra att så sker. Sålunda understöder förbundet det s. k. Folk-kravet (Volksbegehren), som går ut på att visa folkets önskan om ett enat Tyskland. Ofta har påståtts, att denna »Volksbegehren» har tillkommit på kommu-

nistisk tillskyndan. Hur därmed än må förhålla sig var det lätt att konstatera, att alla kongressdeltagarna — oavsett partipolitisk färg — anslöt sig helhjärtat till arbetet på att förhindra Tysklands delning. Icke en röst höjdes mot »Volksbegehren». Under diskussionerna om denna fick man ett mycket starkt intryck av att såvida en delning av Tyskland kommer till stånd, kommer den av det tyska folket att betraktas som något, vartill det ej är skuld. Det kommer att anse Tyskland vara offer för segerherrarnas oenighet. Faran för att nazism och revansch-tankar då skall erhålla god jordmån bör nog inte underskattas.

KVINNOFÖRBUNDET EN MORA- LISK TILLGÅNG

Under den korta tid, kongressen varade, gavs gott om tillfällen till intryck av oenigheten mellan besättningsmakterna. Stridigheterna dem emellan försiggår inför det tyska folket. Genom de olika zonernas tidningar vädjas ständigt för ett ställningstagande. Förvirrade och politiskt okunniga, utan förankring i sin nuvarande tillvaro, måste tyskarna genom detta förfarande känna sig bedragna och besvikna på den demokrati, som man sagt att de skall sträva efter.

Helt naturligt utgör under dessa förhållanden det tyska kvinnoförbundets målmedvetna arbete en stor moralisk tillgång. Trots materiella svårigheter, trots missmod och apati hos stora delar av folket och trots motstånd från flera håll, har man inom förbundet mod att se sanningen om det tyska folket i ögat att likväl arbeta på att skapa ett nytt Tyskland, vari även kvinnorna tar sin del av ansvaret. Vi som vid kongressen fick glädjas åt förbundets framgångsrika arbete, fylldes av respekt för vad det uträttat och av hopp om fortsatt internationellt samarbete.

I. S. W.

SPRID detta nummer av VI KVINNOR!

Rekvireras hos

Dr ADA NILSSON, Triewaldsgränd 2, Stockholm
med bifogat porto, 20 öre

EN EVIG SKAMPLETT

Nedanstående skildring av de grekiska barnens öden i Bulgarien har välvilligt ställts till vårt förfogande. L e k t o r M i m i S v e r d r u p L u n d e n, ordf. i KDV:s sektion i Norge, har studerat förhållandena på ort och ställe på hemvägen från KDV:s exekutivmöte i Rom.

Det har i disse dager etset seg inn i meg: Det fins ikke det middel, hvor nederdrettig det enn er, som ikke propagandaen vil ta i sin tjeneste.

Denne gangen er det de greske barn.

Slik nestekjærlighet som det fattige Bulgaria mottar disse barna med, finner en ikke ofte. Og slike ynkelige små ofre for den store politikk i verden, for fascistenes reaksjonære maktpolitikk, har vi vel bare hittil sett der tyskerne for fram. Men den gangen visste vi det var fascisme. Nå trekker vi på skuldrene og sier: »Fascismen? Den er da gammeldags — død. La oss kjempe mot diktatur!»

Gjerne — men da også mot det imperialistiske diktatur, det som vitterlig i dag fører krig i verden: Hellas, Palestina, Viet-Nam, China...

Jeg har reist fra sted til sted i Bulgaria og sett de greske barna, snakket med dem, spurt dem ut så langt jeg orket. For der er grenser for hva en kan spørre et barn om som har sett mor og far og søsken bli drept, som har sett kamerater bli torturert, som har sett barn bli stilt opp som barrikade mot partisanene, som plutselig ved et spørsmål begynner å gråte, en stille, fortvilt gråt.

I det tjuende århundre, »Barnas hundreår», skjer dette. I 1948 föres det krig mot barn. Det er og skal alltid være en evig skamplett på oss alle at vi ikke får gjort ende på denne skjendige krigen. Er FN ganske döv? Hellas og Spania roper mot himmelen, skriker om fascistenes ugjerninger, og den fare som fremdeles truer oss alle. Men de roper i et tomt rom — jo, vi er blitt forunderlig döve etter at vi selv fikk friheten igjen. Vi har mat, klær, en god seng, vi sover godt både dag og natt... hva vedkommer det oss at det vandrer barn vekk fra brennende byer,

vandrer gjennom skogen, sultne, fillete, vandrer i dager og netter, til de blir skjöv et over en grense — som vi en gang over svenskegrensa — og så vandrer de videre, til de treffer på mennesker som tar seg av dem og deler sin fattigdom med dem.

Barn fra to til femten år.

Vi snur os i den gode senga vår — bare propaganda: Kidnappete barn! Lögn! — Det er ikke rart at »noen» ønsker oppmerksomheten vendt vekk fra disse levende vitner om en grusomhet uten like. Det er ingenting jeg skjønner bedre enn at »noen» helst vil ha taushetens slør trukket over de historier »disse mine små» kan fortelle. Best å få verden fra å tro slikt. Men står det ikke noe i Bibelen om hva det helst burde gjøres med dem som gjør en av »disse mine minste» noe vondt? Slå det opp og les det!

Vi har hatt Europahjelp og FN-hjelp — 25 millioner barn trengte hjelp, sa FN. Bare i Norge ble det samlet inn mange millioner. Kommer hjelpen disse 2,000 greske barn til gode? For nå er det omkring 2,000 greske barn i Bulgaria, og det kommer stadig flere. De siste vi snakket med, var kommet for fire dager siden, de første for to måneder siden. Hvor mange som aldri kommer fram, vet ingen. Hvor mange som vil komme, vet heller ingen.

De tok mot oss med absolutt mistillit. De skulte på oss. Alle fremmede voksne kunne vare fiender. Da de hørte vi snakket engelsk, ble öynene harde og munnene fast lukket. Aldri kommer jeg til å glemme de stive barneansiktene, det jagete, vaksomme uttrykket. Barn var de, fireåringer og opp til femten år, barn som bare hadde lært en eneste ting her i verden: Å vente en hvilken som helst grusomhet fra en fremmed. Det var ikke smil på ansiktene deres. Den eneste

gangen de smilte, var da vi spurte om de var kidnappet og stjålet til Bulgaria. *Da lo de* — men øynene lo ikke. Jeg undres om en eneste mor som selv har barn som lever og leker og er lykkelige, kunne se disse arme, ulykkelige smilløse barna uten å kjenne at hjertet snørte seg sammen, uten å føle seg skyldig.

»Si til damene at vi ikke er stjålet, vi har reddet oss selv», sier en 10-åring.

Det var meget vanskelig å få kontakt med dem, for de snakket bare gresk, noe hverken vi eller våre bulgarske venner kunne et ord av. Bulgarerne vil ikke lære dem bulgarsk, de vil ikke det skal øves noen som helst innflytelse på dem. Et par av barna har selv lært seg bulgarsk, og vi måtte ha tak i dem og dertil en person de stolte på, før det overhodet var mulig å få et ord ut av dem. De hadde lært taushetens kunst, små som de er. Jeg tror ikke noen tortur kunne tvunget et ord ut av dem. Det ene stedet — for øvrig Bulgarias beste feriehotell, som blir gjort om til hjem for de greske barna — var det en 15 års gutt som var tolk. Han snakket som en voksen, meget klok og rolig mann. Höflig, men bestemt nektet han å si oss navn på landsbyen han kom fra. Det kunne føre til represalier. Like höflig og bestemt sa han at han ikke kunne si noe om veien de var kommet.

Kunne vi det i okkupasjonstiden? Men ellers lot han barn etter barn fortelle sin historie, og den var temmelig ensartet. Landsbyen deres ble bombet, brent, de flyktet, kom bort fra far, mor, søsken, eller så dem bli drept. »Mor ble slått til hun døde, fordi min bror er partisan», sa en 13 års jente. »Jeg ble satt i konsentrasjonsleir, men jeg klarte å rømme.» — »Fascistene kom, og de brente og drepte alle, far og mor også. Jeg løp, for en gutt på 10 år er for liten til å kjempe.» — »De tok oss barn og ville vi skulle stå som barrikade foran dem, så partisanene ikke skulle skyte,» sier vesla på 7 år. Jo, det er barnkonsentrasjonsleirer i Hellas. Jo, barn blir drept og torturert. Vi så noen av de torturerte.

I skogene hjalp partisanene dem, samlet dem i grupper og førte dem over grensen og sa de skulle gå viddere. Her ville de treffe venner. »Det nytter ikke for et barn å bli

lenger i et land der fascistene bare brenner og dreper,» sa den 15-årige tolk alvorlig og rolig. Så gikk de, i fem dager, ti dager, opptil 30 dager, og spiste niste partisanene hadde gitt dem, og rötter og græs, og hva de fant i skogen. De større barna bar småbarna på to år.

»Dere skulle sett dem da de kom,» sier representanten for den bulgarske relief-organisasjon, »de så like mistroisk på oss som på dere, og de hadde lus og skabb og betente gnagsår, de var fillete og hulkinnete og nesten bare skjeletter. Og så trette, så trette! Nå eter de, og kommer seg fra dag til dag.» »Ja, skulle vi ikke komme oss her,» sier tolken, »vi får mat fire ganger om dagen, noen ganger fem, og vi har fått nye klær, 3 skift hver. Alt har bulgarerne gitt oss.» Barna vet at de er greske, og at de trenger hjelp, og her har de fått den. Det vil de like litt kunne glemme noen gang, som de vil kunne glemme hvorfor de trengte hjelpen.

Til å begynne med snakket de bare om hvordan mor eller andre var myrdet, eller andre grusomheter de hadde sett. Nå er det kommet litt mer i bakgrunnen, de nevner det sjeldnere. Men rett som det er, er det en som gråter stille, og så går to—tre barn bort og trøster ham eller henne. Da de andre begynte å leke en slags ringdans, skilte en 30—40 stykker av alle aldre seg ut og satte seg for seg selv. Vi spurte hvorfor. »De gjør det alltid. De sier de kan ikke leke og danse når de har sett sine foreldre bli drept.» Av 109 barn visste en god tredjedel dette. Noen av de andre visste at far var partisan, ellers visste de ingenting sikkert hverken om far, mor, søsken eller slektinger.

Barnas hundreår — glem ikke det!

På veggene hadde barna bilder av general Markos, det greske flagg og selvlagete inkskripsjoner. Et sted stod det: »Lenge leve Roosevelts politikk.» (De hadde også en sang om Roosevelt og Stalin som sine reddere og hjelpere.) Et annet sted: »Den som arbeider, skal leve.» »Vi skal hjelpe de svake,» o. l. Barna lager alt selv. Her er ingen som kan påvirke dem, siden ingen kan snakke med dem. De er som en liten stat for seg selv midt i en fremmed, men vennligsinnet verden. Men de er meget bevisste, også politisk. De

holdt
visni
109
år, d
jeg t
upp
derv
forh
— o
Bevi
vans
uvar
tenk
hos
rika
Tros
Voks
skje
jente
i mi
hånd
stori

De
gres
dem
toge
sans
kan
allti
av d
noe
sang
og f
sang
sösk
sösk
sang
huko
tens
fort
å få
si. I
mot
for,
fölge
ikke
bare
alvo
de l

N
for

holder orden og disiplin og sørger for undervisning: eldre barn underviser de yngre. De 109 hadde som lærere tre unge piker, en 17 år, de to andre 14 år gamle. Og aldri kommer jeg til å glemme da de tre »lærerinnene» stilte opp sine »klasser» og ga oss en prøve på undervisningen: Bøker har de lite av, og skoleforholdene er kummerlige, men de ville lære — og de ville ikke glemme at de var greske. Bevisste og klare var de også. Det var ikke vanskelig å skjønne at livets skole hadde vart uvanlig hard med dem. De svarte utan betenkning at imperialistene hjalp fascistene hos dem, men spurte vi om de hadde sett amerikanere, da så de på hverandre og tidde. Tross alt snakket disse fremmede engelsk: Voksne var farlige, voksne var fiender. Kanskje det aller såreste var da en liten femårs jente ved et mistak puttet hånden sin inn i min, og så opp — fikk se meg og fort trakk hånden vekk. Öynene fortalte sin egen historie.

De sang. De sang sine egne sanger på gresk som ingen her skjønnte. De hadde sunget dem fra første dag de kom, da de gikk fra toget til stedet de skulle bo. Det var partisansanger, sanger om frihet og håp. Men det kan være det samme hva de sang. Det jeg alltid vil huske, er måten de sang på! Ingen av dem sang i barnslig glede, sangen ga ikke noe uttrykk for naturlig livsutfoldelse. De sang for å styrke seg selv og for å glemme og for å tvinge seg til å tro på framtiden. De sang fortvilt. Alene i et fremmed land, uten søsken eller far og mor, uten å vite noe om søsken og far og mor — sang de sine egne sanger som for alltid vil stå meislet inn i min hukommelse. Å, de ulykkelige, alvorlige, intense öynene! Med rynket panne, og strenge, fortvilete ansikter prøvde de gjennom sangen å få oss til å forstå det de ellers ikke kunne si. De formelig skrek ut sin nød og fortvilelse mot oss. Alt de ellers ikke torde gi uttrykk for, fikk de fortalt oss. Å, den sangen, den følger meg stadig, barneansiktene — som ikke var barneansikter. For dem var livet bare alvor, redselsfullt, smertefyllt, grusomt alvor. Aldri vil de kunne glemme noe av det de har opplevd.

Nå er de blant venner. Men det varte lenge for de holdt opp å se med skulende mistro på

sine nærmeste omgivelser. Livet hadde gitt dem for harde leksjoner. Nå sier de minste »far» og »mor» til sykesöstrene, lægene og andre som stiller med dem.

Bulgaria har selv vansker med hus og mat, de bygger selv opp et herjet land. Men det er tradisjon her i landet å hjelpe og være gjestfri. Uten å betenke seg ofrer de det beste de har for disse små ulykkelige fremmede. »Barna er det dyreste vi har, og disse er barn som har lidt, de er ofre. Skulle vi ikke gi dem det beste vi har?» Og Dimitrov ga helseministeren følgende beskjed: »Stell bedre med disse enn våre egne barn. Ellers kan du like godt ta avskjed.» Så får barna tungarbeiderrasjon, f. eks. 500 gram bröd hver dag, mens bulgarske har 350 gram.

Er noe nestekjerlighet, er det vel dette. Bulgarerne har gitt verden et eksempel til etterfølgelse.

Ennå kommer det barn over grensa, hver dag kommer det barn. Hver dag vil det komme barn — som vi hver dag søkte til Sverige. Hvor lenge de skal bli? De trekker på skuldrene og slår ut med hendene. Hvem vet det?

Nei, det er det frykteligste av alt — *det vet en ikke*. Ingen vet hvor lenge barn skal lide slik, hvor lenge denne skjendige krigen skal få lov til å fortsette, hvor lenge vi skal vare nødt til å tåle disse skamplottene på vår »sivilisasjon», på vårt »demokrati».

Hjelpe barna kan vi kanskje, men det er ikke nok, det er ikke det viktigste: La det bli et skrik over hele verden, et skrik som høres overalt, lenger enn de greske barns fortvilte sang :

Stopp dette! Stopp barbariet!

Sofia 15 juni 1948.

MIMI SVERDRUP LUNDEN

Bliv medlem

av Svenska Kvinnors Vänsterförbund! Förbundet är den Svenska sektionen av Kvinnornas Demokratiska Världsförbund.

Polens socialistiska centrala kvinnoråd

tar avstånd från svenska socialdemokratiska kvinnokongressens kättardom

En kopia av nedanstående förklaring till Sveriges socialdemokratiska kvinnoförbund har tillställts Svenska kvinnors vänsterförbund.

Till Sveriges socialdemokratiska kvinnoförbund

Polens socialistiska partis centrala kvinnoråd har med anledning av den rapport som de båda medlemmarna Dorota Kluszyńska och Zofia Wasilkowska lämnat från Sveriges socialdemokratiska kvinnoförbunds kongress i Stockholm den 23—25 maj 1948 gjort följande uttalande:

1) Den resolution som Sveriges socialdemokratiska kvinnokongress fattade och som förbjuder samtidigt medlemskap i socialdemokratiska kvinnoförbundet och Kvinnornas demokratiska världsförbund är missvisande och hotar den framstegsvänliga kvinnorörelsen och arbetet för freden. De socialistiska kvinnorna är den mest målmedvetna ledande gruppen inom kvinnorörelsen. De borde stödja den växande sammanslutningen av kvinnor från olika partier lika väl som icke politiska element. Alla dessa kvinnor förenas av det gemensamma idealet att bekämpa fascismen och oavvisligt arbeta för freden.

Om de socialdemokratiska kvinnorna i Sverige nu avböjer samarbete med KDV endast av den anledningen att även kommunistiska kvinnor tillhör denna rörelse, kom-

mer detta steg att öka motsättningarna inom arbetarklassen i hela världen och öppna vägen för de internationella reaktionära krafterna.

2) Polska socialistiska partiets centrala kvinnoråd ger sitt fulla stöd åt de förklaringar som kamraterna Kluszyńska och Wasilkowska avgivit och som publicerats i Ny Dag den 26 maj 1948. Dessa förklaringar tog avstånd från kongressens beslut. De gav också sitt fulla erkännande åt den hållning som intogs av de medlemmar av Sveriges socialdemokratiska kvinnoförbund, vilka motsatte sig kongressens beslut.

3) Eftersom varken Dorota Kluszyńska eller Zofia Wasilkowska hade någon möjlighet att ta ställning till kvinnoförbundets uttalande under debatten eller det avslutande anförandet, så har polska socialistiska partiets centrala kvinnoråd beslutat att sända en kopia av denna resolution till kvinnokongressens ordförande, och att offentliggöra den i den polska socialistiska pressen.

Samtidigt förklarar centrala kvinnorådet att kamraterna Kluszyńska och Wasilkowska sändes till Stockholm för att tillmötesgå en två gånger upprepade inbjudan från Sveriges socialdemokratiska kvinnoförbund. Kopior av dessa inbuds-brev med datum bifogas.

Polska socialistiska partiets centrala kvinnoråd

Svenska Kvinnors Vänsterförbunds "Meddelanden" nr 3-4 -48

Box 180 73, Stockholm 18. Prenumerera för 1948. Pris 1:— . Postgiro 513 23

BLIV MEDLEM I FÖRBUNDET

Katrineholms-Kurirens Tryckeriaktiebolag, Katrineholm 1948.

V
förb
lege
Det
sena
till
efter
tiskt
De
att
dem
till
tis
de n
grur
Fi
KDV
del
bero
lyck
arbe
sätte
att
nolik
mun
kvin